

# „Poslední velký spisovatel Ruska“: Skandální příběh Eduarda Limonova – exilu KGB, než šokoval postsovětskou Moskvu

[rt.com/russia/571866-exile-writer-politician-revolutionary](https://rt.com/russia/571866-exile-writer-politician-revolutionary)

22. února 2023, 10:28

DomovRusko a FSU

Přesvědčený revolucionář a literární ikona, která vyrostla na Ukrajině, se narodila před 80 lety



Enfant terrible a celoživotní teenager, který se stal „posledním velkým spisovatelem Ruska“; emigrant a vlastenec; bohém a nesmlouvavý revolucionář s duchem polního velitele; politik ideologicky spjatý s vládou i opozicí, přesto nesmiřitelný nepřítel obou; smyslný a něžný muž plný prvotního vzteku a nenávisti k živým i mrtvým – každý pokus popsat Eduarda Limonova se nevyhnutelně zvrhne na rozporuplné názory jeho současníků, fanoušků, přátel i nepřátel.

Během svého 77letého života a až do své smrti v březnu 2020 Limonov nikdy nepřestal být zdrojem kontroverzí a rozporů. Byl outsiderem sovětského systému, ale ne disidentem. V zahraničí nebyl emigrantskými kruhy přijat a považován za promoskevský.

V novém Rusku, které nahradilo SSSR, úřady pronásledovaly politika Limonova: Jeho strana byla zakázána a on byl uvězněn. Opozice se mu také vyhýbala, protože považovala jeho názory za příliš radikální

a imperialistické. A i jeho knihy, z hlediska uměleckého přínosu neoddiskutovatelné, vyvolávají ve čtenářích směsici protichůdných emocí, od obdivu až po znechucení.

Přečtěte si více

Tvář jiného Ruska: Kdo byl Jegor Letov a proč se stal symbolem perestrojky a postsovětské éry?



*Při popisu svých milostných poměrů (až do svých posledních dnů Limonov vyhledával společnost mladých, výjimečných žen) spisovatel často vtipkoval: „Ale oni se mnou nespí – spí s historií.“* A přestože se o něm říkalo, že je nevléčitelný narcista, jeho slova jsou pravdivá. Celý Limonovův život byl vskutku fascinující cestou přes některé z nejnejednoznačnějších stránek ruských a světových dějin.

## **Limonov vyhnanství**

---

Eduard Savenko (vlastním jménem Limonov) se narodil před 80 lety v rodině provinčního vojáka ve městě Dzeržinsk v dnešní oblasti Nižnij Novgorod. Když byly Eduardovi asi tři roky, rodina se přestěhovala do Charkova – kde před necelým rokem sváděly na jeho okraji zuřivé boje ozbrojené síly Ruska a Ukrajiny. Limonov vyrostl ve východoukrajinském městě. Tam udělal své první kroky v životě a napsal své první básně. Po zbytek života jej považoval za své rodné město.

┆ „Charkov – domov, Ukrajina – dolů“

byl jedním z Limonovových oblíbených sloganů. Vždy považoval Charkov za „velké ruské město“, které bylo „okupováno“ od rozpadu SSSR.



Fotografie z knihy 'Limonov ve fotkách'. „Je mi 21. Básník (znovu). Stojím v restauraci 'Lux' na Sumské ulici.“

V sovětských dobách nikdo nezpochybňoval Charkovův status. Savenko mohl volně žít mezi dvěma městy, pohybovat se tam a zpět mezi prvním hlavním městem Ukrajiny a Moskvou, dokud se nakonec nerozhodl usadit se v tom druhém. V Moskvě si Eduard Savenko vybral pseudonym „Limonov“. Jako proletář a pankáč od hlavy až k patě žil bohémským způsobem života. Limonov se přátelil s básníky a diplomaty a vydával své vlastní sbírky poezie. Tato idylická existence však netrvala dlouho – v polovině 70. let byli Limonov a jeho manželka Elena Shchapova vyhoštěni ze SSSR.

[Přečtěte si více](#)

[V obležení: Jak Donbass prožil první rok oficiálního oddělení od Ukrajiny?](#)



*„Ani jeden z nás nikdy neuvažoval o emigraci.*

*Prostě nás vyhodili a nikdo se nás neptal na souhlas. KGB se snažila donutit Limonova, aby pro ně pracoval, a on samozřejmě odmítl.*

*Cenou za odmítnutí byl náš exil,* “ vzpomínala později Shchapova.

Po krátkém putování po Evropě Limonov a jeho žena konečně dostali americká víza. Velké jablko symbolizovalo celou jejich naději do budoucnosti. Tyto sny se však neměly splnit.

Manželé žili na pokraji chudoby – Limonovova práce si v USA nevedla lépe než v SSSR. Mezitím jeho podráždění a frustrace rostly. Na rozdíl od většiny sovětských emigrantů, kteří se zamilovali do západního kapitalismu, Limonov psal vášnivé názory do amerických ruskojazyčných publikací a narážel na konzumní společnost. V důsledku jeho vášnivé kritiky kapitalismu a nostalgie po sovětské minulosti byl Limonov v emigrantském tisku „zrušen“ a zbaven svého posledního zdroje příjmů.

Limonovova žena ho opustila. Básník klesl až na dno společenského žebříčku. Tyto zkoušky ho ale jen posílily a poskytly autorovi materiál pro nejprodávanější knihy, které z něj během života udělaly legendu.



Fotografie z knihy 'Limonov ve fotkách'. "Eddie." Autor a hrdina. Jaro 1976. Román ještě nebyl napsán. Elena už odešla. Foto Lyonka Lubyantsky.'

**Limonov spisovatel**

---

Limonov, opuštěný osobou, která mu byla nejbližší, jeho manželkou, se stal obyčejným přistěhovalcem v newyorském tavicím kotli. Jako spisovatel mistrně využil své intuice k tomu, aby toto téma převedl za hranice osobního dramatu a proměnil ho ve střet politických a třídních problémů. Milenka jeho autobiografického hrdiny je svedena bohatou a prosperující americkou buržoazií, která snadno oklame naivní Rusy svými sliby svobody a prosperity.

[Přečtěte si více](#)

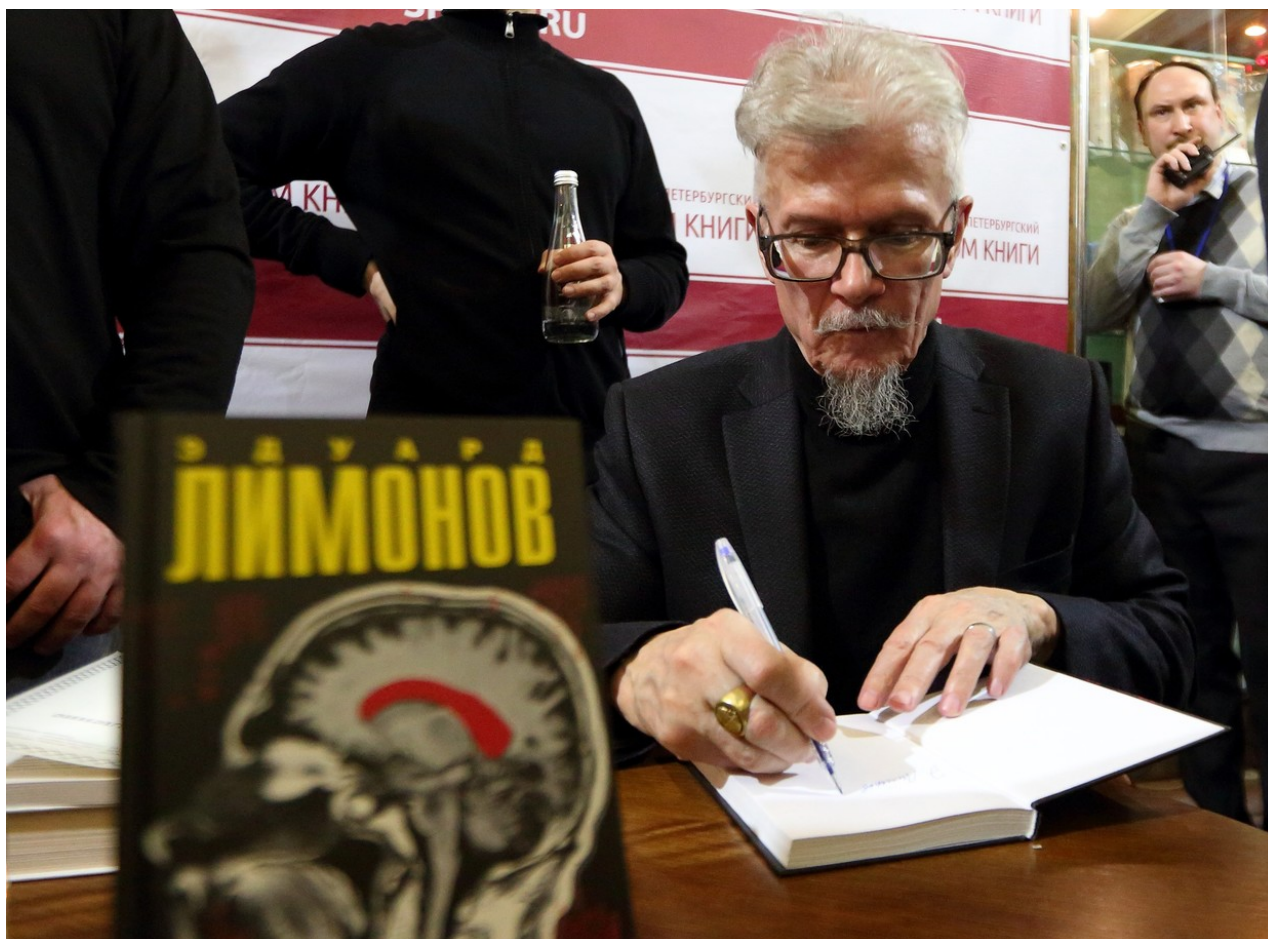
[Nacističtí kolaboranti, disidenti a sovětští funkcionáři: Nevyřčený příběh o tom, jak Ukrajina dosáhla nezávislosti](#)



Limonovův zoufalý hrdina se vrhá do světa drog a sexuální promiskuity, včetně vztahů mezi osobami stejného pohlaví. Limonov to však nezobrazuje ve světle beatnických názorů – jako osvobozující životní styl, ale spíše v duchu Dostojevského – jako pád do pekelných kruhů. V důsledku toho se jeho první román „To jsem já, Eddie“ stal moderní ruskou klasikou, srdcervoucím, pornografickým a přesto konzervativním textem o lásce.

Žádný americký vydavatel by po skandálním románu nesáhl. Limonov ji mohl vydat až ve Francii, kam se přestěhoval v roce 1980. Stal se přes noc úspěchem – Limonov dosáhl celosvětové slávy, byl vysoce hodnocen čtenáři i kritiky a jeho kniha byla přeložena do desítek jazyků. Limonov, pobídnutý úspěchem, pokračoval ve vyprávění o svých newyorských neštěstích v nových dílech. V románu 'His Butler's Story' Limonov vylíčil svou zkušenost ze služby v domě velmi bohatého Američana (konkrétně miliardáře Petera Sprague); a v románu 'Deník ztroskotance, aneb tajný zápisník' Limonov mluví o boji se systémem, který je mu naprosto cizí, a jeho touze po globální revoluci.

V průběhu let Limonov napsal desítky knih – románů, sbírek básní a povídek, filozofických pojednání a esejů.



Vůdce strany 'Jiné Rusko', spisovatel, básník Eduard Limonov představuje svou novou knihu 'A jeho démoni' v Domě knih na Něvském prospektu. © Photoagency Interpress / Global Look Press

Mezi nesčetnými díly vyniká zejména jeho Charkovská trilogie. Jak se na ruského klasika sluší a patří, Limonov nabídl svůj pohled na klasické téma ruské literatury dětství, dospívání a mládí. Další trilogie je známá jako „vězeňská trilogie“ a byla napsána během Limonovova věznění v Rusku v roce 2000. Vzal tuto temnou stránku života jako kreativní výzvu a uplatnil svůj talent k popisu vězeňského života a lidí, kteří jsou jeho součástí. Trilogie – „Uvěznění mrtvými muži“, „Z vězení do vězení“ a „Triumf metafyziky“ – je právem považována za jednu z nejsilnějších výpovědí o ruském lidu a Rusku, kterých si většina umělců raději nevšimne.

[Přečtěte si více](#)

[Kosovo, Donbas a Katalánsko jsou slavnými příklady, ale uvědomujete si, kolik zemí má problémy se separatismem?](#)

Za celý svůj život neměl Limonov od psaní sotva den. Ve své poslední knize „The Old Man Travels“ popisuje chaos vzpomínek starého muže, reprezentovaný jako záblesky různých epizod jeho života. Kniha byla předložena k vydání pouhých pět dní před jeho smrtí.



## **Limonov revolucionář**

---

Poté, co se Limonov přestěhoval do Paříže a vydal svou první knihu, se vrátil ke svým obvyklým bohémským způsobům. Pro Limonov šlo všechno dobře. Nyní slavný pařížský spisovatel vydával jednu knihu za druhou. Oženil se se svou novou láskou – zpěvačkou a herečkou Natalií Medveděvovou. Do konce 80. let Limonov získal francouzské občanství. Ale život superstar autora byl příliš nudný pro někoho, kdo byl srdcem revolucionář.

S počátkem perestrojky prošel Limonov velkou proměnou, k velké hrůze jeho pařížských přátel. Kritizoval vůdce SSSR Michaila Gorbačova, kterého Západ tak srdečně přivítal, a poskytl četné rozhovory francouzským médiím a řekl, že reformátoři jsou ostudou Sovětského svazu a že jeho otec, důstojník NKVD, by to nikdy neschválil. z toho.

“ V Paříži byl vyhozen ze všech společenských kruhů a událostí. Ale v té době už mu to bylo jedno “

řekl o tomto období svého života Limonovův překladatel Thierry Marniac.



Z tohoto vzteku se vynořil nový Limonov – Limonov politik. Když se Sovětský svaz zhroutil a lidé ze země uprchli, Limonov se trvale vrátil do Ruska a získal zpět své občanství (které bylo sovětskými úřady zrušeno). V těch letech však v Rusku nezůstal pořád. V životopisném románu 'Limonov', kterého se po celém světě prodaly miliony výtisků, francouzský autor Emmanuel Carrère napsal, že Limonov nemůže žít bez vedení vlastní války. V 90. letech, právě když mu bylo 50 let, se Limonovovi konečně splnilo jeho přání.

Nejprve jako válečný zpravodaj a poté jako dobrovolník Limonov cestoval do různých horkých míst v bývalém SSSR a Jugoslávii. V Bosně se postavil na stranu Srbů, setkal se s prezidentem neuznané srbské republiky Radovanem Karadžićem a dokonce byl zachycen na film, jak drží automatickou zbraň a střílí směrem k obleženému Sarajevu.

*„ Oficiálním důvodem mých eskapád v těch letech byla žurnalistika, “ řekl Limonov , „ Moje diagnóza byla jednoduchá: byl jsem dobrodruh, který pracoval pod krytím válečného zpravodaje. “*



Po Jugoslávii odešel do Abcházie a Podněstří bojovat na straně etnických menšin, které povstaly proti ústřední vládě nově vzniklých států. Podle válečného zpravodaje Vladislava Shurygina, který konflikty pokrýval, byl Limonov „dobrý voják“. *" Samozřejmě, že si ve svých knihách vždy představoval velitele a možná jím mohl být ."* *Ale v Podněstří byl vojákem. Když dostal rozkaz jít, šel vpřed a zastavil se, když dostal rozkaz zastavit. Jedl, co bylo k dispozici, a spal, kde se spát dalo. "*

V novém tisíciletí se Limonov konečně pokusil zahájit svou vlastní válku. V roce 2000 spolu se svými příznivci odcestoval do Kazachstánu, aby podpořil ruské povstání v Semipalatinsku. Když se to nepodařilo, začal plánovat další. Nakonec byl spolu s dalšími sedmi lidmi zatčen v oblasti Altaj a obviněn z nelegálního držení zbraní, terorismu a přípravy státního převratu. Limonovovi právníci se ho podařilo zbavit většiny obvinění a trest si odpykal pouze za nedovolené ozbrojování.



Snímek ze spisu pořízený 31. května 2011 ukazuje ruského radikálního levicového vůdce a spisovatele Eduarda Limonova, jak gestikuluje z policejního vozidla. © ALEXANDER NEMENOV / AFP

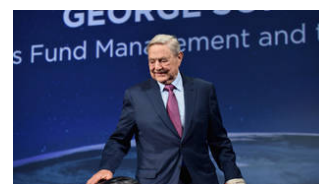
## **Limonov politik**

---

V dobách své emigrace Limonov znal levicové radikální kruhy. V USA se seznámil s americkými trockisty ze Social Workers Party a účastnil se jejich shromáždění. Ve Francii se přátelil s vůdci francouzské komunistické strany a pravidelně psal do jejich novin.

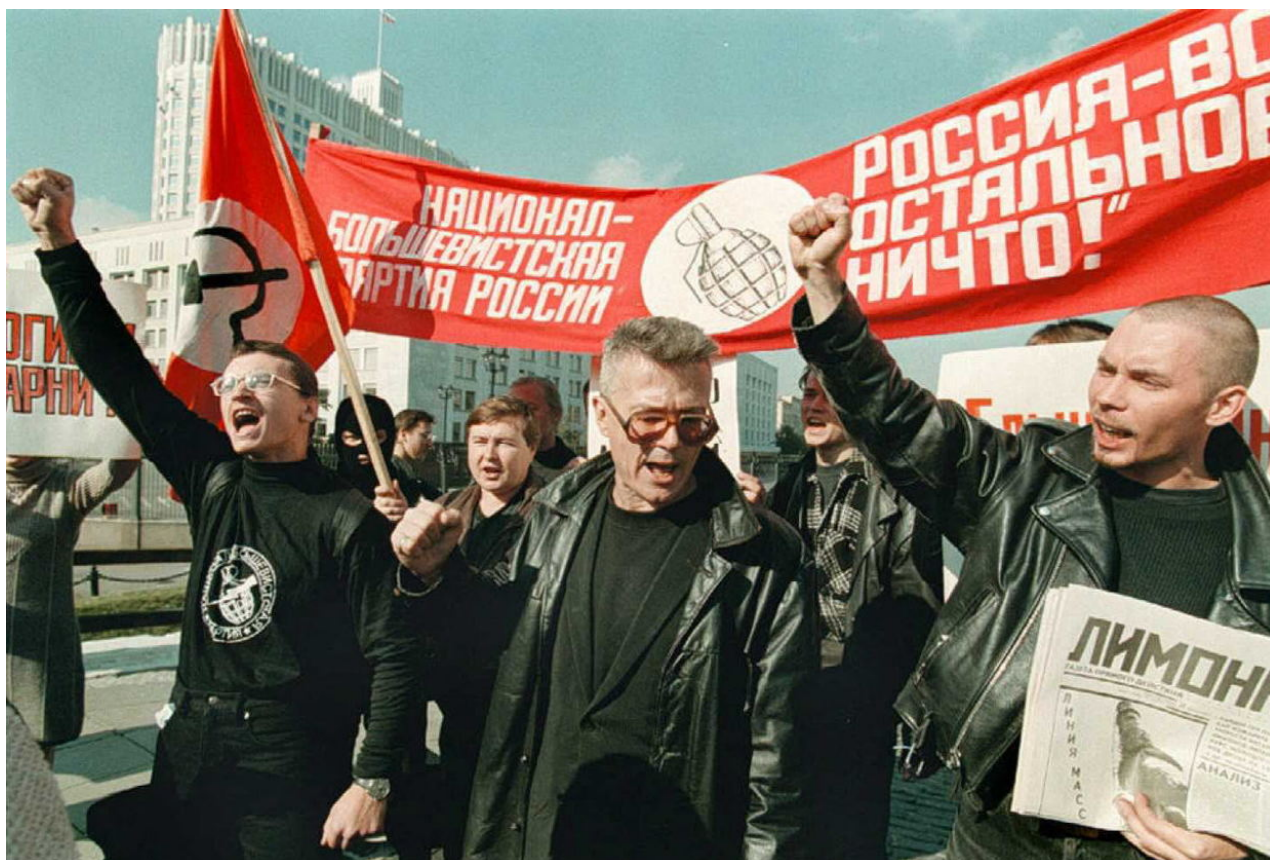
[Přečtěte si více](#)

[Muž za oponou: Nová zpráva odhaluje, jak propagandistická mašinérie George Sorose korumpovala média](#)



V Rusku ale Limonov nemohl být jen obyčejným levičákem. V roce 1993 vytvořil politickou Frankenstein – Národní bolševickou stranu (NBP), jejíž název částečně odkazoval na jeden z nejděsivějších režimů 20. století. Na stranické vlajce bylo zobrazeno černé kladivo a srp umístěné v bílém kruhu na červeném pozadí – přímý odkaz na vlajku Třetí říše, přičemž srp a kladivo nahradily svastiku. Stranické noviny se jmenovaly Limonka – nejen odkaz na Limonovovo příjmení, ale také na přezdívku sovětského ručního granátu F-1, který se měl stát dalším symbolem Limonova politika.

Podle svých vlastních stoupenců byla NBP radikálně anticentristickou stranou, „ zcela , pravicovou ‘ a věčně , levicovou ‘ zároveň. *Sám Limonov* to nepovažoval za rozpor – budoucnost Ruska podle něj leží ve společných rukou nacionalistů a komunistů.



Vůdce ruské národně-bolševické strany Eduard Limonov (C) pochoduje se svými příznivci během protestu před budovou ruské vlády proti „kapitulaci“ Ruska v Čečensku 12. září. Transparent hlásá „Rusko je všechno, zbytek nic“. © VLADIMIR NOVIKOV / AFP

Členové strany NBP se brzy stali známí svým radikálním odporem vůči úřadům: během svých relativně pokojných shromáždění házeli majonézu, rajčata a vejce na politické vůdce a dočasně zabírali vládní budovy. Strana, kterou se Limonov neúspěšně pokoušel zaregistrovat od roku 1998, se stala známou svou otevřenou podporou války, terorismu a revoluce. V roce 2007 byl označen za extremistický a zákonem zakázán.

[Přečtěte si více](#)

[Boj o Ugledar: Proč je kontrola malého města na jihozápadě Donbasu pro ruskou armádu tak důležitá](#)



Když byla NBP zakázána, Limonov rychle vytvořil další stranu, The Other Russia, která také nebyla nikdy oficiálně zaregistrována.

V roce 2014 úřady náhle našly Limonova na své straně. Na rozdíl od mnoha jiných členů opozice národní bolševici podporovali návrat Krymu do Ruské federace. Tento vývoj událostí však překvapil pouze ty, kteří neznali spisovatelovu ideologii. V roce 1999, na ukrajinský Den nezávislosti, se členové strany NBP zmocnili věže Klubu námořníků v Sevastopolu, který byl tehdy součástí Ukrajiny. Přibližně v 10 hodin vyzdobili členové strany odbíjející hodiny věže, které přednesly melodii „Sláva Sevastopolu“ transparentem s nápisem „Sevastopol je ruské město!“ Potom vyvěsili vlajku NBP. Není překvapením, že Limonov se na Ukrajině stal personou non grata a nemohl se ani rozloučit se svými rodiči, kteří zůstali v Charkově.

Po sérii protestů „Ruské jaro“ v Donbasu se Limonovova strana aktivně zapojila do konfliktu a stovky jejích členů odešly na frontu jako dobrovolníci.



Sám spisovatel byl však povstáním na Donbasu nakonec zklamán a obvinil jeho vůdce z úzkého myšlení.

*„ Proč sis vybral tuto cestu? Jste příliš závislý na Rusku, mohl jste mít mnohem více svobody. Proč jsi nepomohl Charkovovi?! Opustil jsi Charkov! “*

Po zvážení všech věcí nebyl Limonov jako politik úspěšný – jeho četné pokusy o účast ve volbách soustavně selhávaly. Spisovatel však měl silnou politickou intuici, která někdy hraničila s prorockou. V 'It's Me, Eddie', vydaném v roce 1979, si už představoval věci jako Black Lives Matter a nadcházející feministické hnutí. V prvních letech po rozpadu SSSR a dlouho před vytvořením NBP také předpověděl válku na Donbasu a návrat Krymu Rusku.

| *"Z velké části je autorem moderního Ruska a vytvořil hesla jak pro opozici, tak pro vládu"*

Tak psal zástupce Státní dumy Sergej Shargunov ve svém sloupku pro poslední vydání ruské verze časopisu Esquire, věnované výhradně zesnulému autorovi (toto skutečnost bude některým jistě připadat symbolická).

Americký novinář Mark Ames, který byl jeho redaktorem v The Exile – anglicky psaném moskevském časopise – ho popsal jako „posledního velkého ruského spisovatele“. Zda je to nadsázka nebo skutečnost, nakonec zjistíme.

**Georgij Berezovskij** , novinář z Vladikavkazu

Vlastnosti

Tento příběh můžete sdílet na sociálních sítích:

Sledujte dál RT





